[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 65

ਐਨਜੀਟੀ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ)

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

(ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1235 ਆਫ਼ 2017)

27 ਮਾਰਚ, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ

ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ 2010 – ਐੱਸ. 11 – ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ – ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ – ਐਨਜੀਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ – ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ – ਇੱਕ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ – ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ – ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 1235 ਆਫ 2017

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਿਨਾਦ ਲੌਡ, ਕੁਸ਼ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਅਮਨ ਵਰਮਾ, ਅੰਜੁਮਨ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਇਵੋ ਡੀ' ਕੋਸਟਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆਸ਼੍ਰੀ ਪੀਐਚ, ਆਦਿਤਿਆ ਸਵੈਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਏਜੀ, ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀਮਾ ਬੇਂਗਣੀ, ਰਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ:

ਹੁਕਮ

ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. 1. ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ 2010 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ 11 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

“11. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣਾ। – ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ, ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ: ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰਘੁਵੇਂਦਰ ਐਸ ਰਾਠੌਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਚਾਰਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਟ ਤੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਰਾਠੌਰ ਨੂੰ 12 ਜਨਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਐਨਜੀਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਜਸਟਿਸ ਰਾਠੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਨਜੀਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਰਾਠੌਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਦਰਜੇ 'ਤੇ ਹਨ।

3. ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਨਜੀਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਐਨਜੀਟੀ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

4. 15 ਮਾਰਚ 2016 ਦੇ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਗ੍ਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 15 ਮਾਰਚ 2016 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

6. ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਸਟਿਸ ਜਵਾਦ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਰਾਠੌਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ)